

**Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Батыс Қазақстан
облысы бойынша Әділет департаменті қызметіндегі сыбайлас
жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері туралы
ТАЛДАМАЛЫҚ АҚПАРАТ**

Орал қаласы

24.07.2026 жыл

Батыс Қазақстан облысының Әділет министрлігінің 2026 жылға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша іс-шаралар жоспарының 5-тармағына сәйкес, ҚР Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы №12 бұйрығына сай БҚО Әділет департаменті басшысының 01.07.2026 жылғы №74н бұйрығы негізінде, сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді.

Талдау тақырыбы:

I. Нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

II. Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

2.1 персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне шалдыққан лауазымдарды айқындау;

2.2 мүдделер қақтығысын реттеу;

2.3 мемлекеттік қызметтерді көрсету;

2.4 рұқсат беру функцияларын іске асыру;

2.5 бақылау-тексеру функцияларын іске асыру;

2.6 бюджет және қаржы қаражатын игеру және бөлу;

2.7 жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу;

2.8 ақпараттық жүйелерді әзірлеу және пайдалану;

2.9 талдау объектісінің қызметінен туындайтын өзге мәселелер;

Талдау жүргізу мерзімі: 01.07.2025-31.07.2025 жылы аралығы.

Талдау мерзімі: 30.04.2024ж.-30.06.2025ж.

Талданатын объекті туралы ақпарат:

Батыс Қазақстан облысы Әділет департаментінің заңды мекен жайы: Қазақстан Республикасы Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы, Нұрсұлтан Назарбаев даңғылы №208, инд. 090006.

Әділет департаментінің негізгі тапсырмалары, функциялары, құқықтары мен міндеттері.

Талдау объектілері.

Талдау үшін дереккөздер ретінде Батыс Қазақстан облысы Әділет департаментінің қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілердегі (Заңдар, ҚР Үкіметінің қаулылары, бұйрықтар, өзге де НҚА) және ішкі құжаттар мен материалдар, шағымдар мен өтініштердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

I. ӘДІЛЕТ ДЕПАРТАМЕНТІ ҚЫЗМЕТІ РЕТТЕЙТІН НОРМАТИВТІК ҚҰҚЫҚТЫҚ АКТІЛЕРДЕГІ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІ

1.1 Заңды тұлғаларды тіркеу бағыты бойынша

Қазақстан Республикасының «Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу туралы» заңының (бұдан әрі – Заң) 14-2-бабының 1-бөлігінің 2)-тармақшасына сәйкес заңды тұлғаның, филиалдың (өкілдіктің) тіркеу деректеріне өзгерістер мен толықтырулар мынадай:

1) акционерлік қоғамды, филиалды (өкілдікті) қоспағанда, жеке кәсіпкерлік субъектісіне жататын заңды тұлғаның, филиалдың (өкілдіктің) орналасқан жері өзгерген;

2) басшы өзгерген (басшы тағайындалған, басшының міндетін атқарушы тағайындалған, заңды тұлғаның мүлкін және қызметін басқарушы тағайындалған, басшы лауазымынан шеттетілген);

3) осы Заңның 14-1-бабында көзделген талаптарды қоспағанда, құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізілген;

4) жарғылық капиталдағы үлес сенімгерлік басқаруға берілген;

5) шаруашылық серіктестіктердің жарғылық капиталы ұлғайған;

6) экономикалық қызмет түрлері өзгерген және (немесе) толықтырылған;

7) саяси партияларды қоспағанда, коммерциялық емес ұйымдар құрылтайшыларының (қатысушыларының, мүшелерінің) құрамы өзгерген;

8) заңды тұлғаның бенефициарлық меншік иесі өзгерген;

9) байланыс ақпараты (телефоны, электрондық мекенжайы) өзгерген кезде енгізіледі. Заңды тұлғаның осы баптың бірінші бөлігінің 1), 2), 4), 5), 6), 7), 8) және 9) тармақшаларында көрсетілген тіркеу деректеріне өзгерістер мен толықтырулар электрондық хабарлама негізінде автоматты режимде енгізіледі.

Осы баптың 8-бөлігімен заңды тұлғалар құрылтай құжаттарына 5) тармақшасын қоспағанда, осы баптың бірінші бөлігінде көрсетілген өзгерістер мен толықтырулар енгізілгені туралы тіркеуші органға құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы шешім қабылданған күннен бастап бір ай мерзімде хабар беретіндігі көзделген.

Бұл ретте, аталған баптың 1-бөлігіне сай заңды тұлғаның орналасқан жерінің өзгергені туралы тіркеуші органға уақтылы хабар бермеу Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес әкімшілік жауаптылыққа алып келеді (466 бабы).

Алайда, басқа тармақшалар бойынша бір айлық мерзім бұзылған кезде өзгерістерді енгізуден бас тарту немесе Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексімен әкімшілік жауапкершілік көзделмеген.

Жоғарыдағының негізінде, Заңның 14-2-бабының 8-бөлігінің нормасы формальды болып табылады және бұл норманың сақталмауы ешқандай құқықтық қарым қатынас тудырмайды.

1.2 Құқықтық түсіндіру жұмысы және заңгерлік қызмет көрсету бөлімі бойынша /адвокаттық, нотариустық қызмет мәселелері/

1) ҚР «Адвокаттық қызмет және білікті заң көмегі туралы» Заңының 44-бабы 4-тармағының 1) тармақшасына сәйкес, адвокаттық қызметпен айналысуға арналған лицензиядан айыру адвокат кәсіптік міндеттерін орындау кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасын, білікті заң көмегін көрсету қағидаттарын, адвокаттардың кәсіптік әдеп кодексін өрескел не бірнеше рет бұзған жағдайда лицензиардың талап қоюы бойынша сот тәртібімен жүзеге асырылады деп белгіленген. Бұл жағдайда, аумақтық әділет органының ұсынуы адвокаттық қызметпен айналысуға арналған лицензиядан айыру туралы талап қою арызын дайындауға негіз болып табылады.

Алайда, аталған заң талаптарымен Қазақстан Республикасының заңнамасын, білікті заң көмегін көрсету қағидаттарын, Адвокаттардың кәсіптік әдеп кодексінің бұзылуы қандай жағдайда өрескел бұзылуы болып табылатыны және бірнеше рет деген ұғым қанша рет бұзулуды қарастыратыны айқындалмаған. Бұл өз кезегінде құқық қолдану тәжірибесінде сұрақтар туғызады және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға ықпал етуге мүмкіндігі бар.

Ұсынылады:

ҚР «Адвокаттық қызмет және білікті заң көмегі туралы» Заңында адвокат Қазақстан Республикасының заңнамасын, білікті заң көмегін көрсету қағидаттарын, Адвокаттардың кәсіптік әдеп кодексінің бұзылуы қандай жағдайда өрескел бұзылуы болып табылатыны және бірнеше рет деген ұғым қанша рет бұзулуды көздейтінін нақтылау.

2) ҚР «Нотариат туралы» Заңының 15-бабына сәйкес, нотариус нотариаттық қызметті жүзеге асырудың басталғаны туралы хабардар еткен немесе нотариустың үй-жайының орналасқан жерін оған белгіленіп берілген аумақ шегінде өзгерту туралы оның өтініші келіп түскен күннен бастап бес жұмыс күні ішінде аумақтық әділет органы осы үй-жайдың Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкестігіне тексеру жүргізуге міндетті. ҚР Әділет министрінің «Нотариустың үй-жайы талаптарын бекіту туралы» 2012 жылғы 31 қаңтардағы № 29 Бұйрығына сәйкес, жекеше нотариус үй-жайдың сақталуын қамтамасыз ету және мүліктің ұрлануының немесе жоғалуының алдын алу мақсатында үй-жайға жұмыстан тыс уақытта қол жеткізуді болдырмау, нотариаттық іс өндірісінің сақталуы, нотариустың мөрі мен бланкілерінің сақталуы жөнінде шараларды қамтамасыз етеді делінген. Алайда, заңнамамен құжаттардың сақталуын қамтамасыз ету

құралдары немесе механизмі белгіленбеген (күзетшілер болуы немесе автоматты күзету, темір есік немесе терезеге тор орналастыру ж.б.), бұл өз кезегінде нотариустарда көптеген сұрақтар туғызады және жемқорлық тәуекелдерін туғызу мүмкіндігі бар.

Ұсынылады:

ҚР Әділет министрінің «Нотариустың үй-жайы талаптарын бекіту туралы» 2012 жылғы 31 қаңтардағы № 29 Бұйрығында нотариустың үй-жайына жұмыстан тыс уақытта қол жеткізуді болдырмау, нотариаттық іс өндірісінің сақталуы, нотариустың мөрі мен бланкілерінің сақталуы жөнінде шараларды қамтамасыз ету құралдарын нақты қарастыру және мемлекеттік қызметтер реестріне кіргізу.

3) Қазақстан Республикасы Әділет министрінің м.а. 2020 жылғы 28 мамырдағы № 61 бұйрығымен бекітілген «Адвокаттық қызмет мәселелері бойынша мемлекеттік қызметтер көрсету қағидаларының 14-тармақшасына, Қазақстан Республикасы Әділет министрінің м.а. 2020 жылғы 28 мамырдағы № 62 бұйрығымен бекітілген Нотариаттық қызмет мәселелері бойынша мемлекеттік көрсетілетін қызметтің қағидаларының 14-тармағына сәйкес, аттестаттауға жіберілген көрсетілетін қызметті алушыны аттестаттауға жіберу туралы шешім қабылданған сәттен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде аттестаттауды өткізу орны, күні, уақыты, тәртібі туралы көрсетілетін қызметті беруші оның абоненттік нөміріне немесе портал арқылы жеке кабинетіне қысқа мәтіндік хабарлама жіберу арқылы хабардар етеді деп білгіленген. Алайда, аттестаттауды өткізу күнінің шекті мерзімі белгіленбеген, яғни, қызмет алушының қандай мерзімде аттестаттаудан өту керектігі шектелмеген. Бұл жағдайда жемқорлық құқық бұзушылық жасауға ықпал ететін тәуекелдері бар.

Ұсынылады:

Қазақстан Республикасы Әділет министрінің м.а. 2020 жылғы 28 мамырдағы № 61 бұйрығымен бекітілген «Адвокаттық қызмет мәселелері бойынша мемлекеттік қызметтер көрсету қағидаларының 14-тармақшасында қызмет алушының аттестаттауды қандай мерзімде өтетіні нақтылау.

1.3 Зияткерлік меншік құқығын қорғау бойынша

Зияткерлік меншік құқығын қорғау саласы бойынша келіп түскен өтініштердің басым бөлігі тауар таңбалары мен фирмалық атаулардың тізілімі туралы.

1) Қазақстан Республикасы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 158-бабында («Бөтен тауар белгісін, қызмет көрсету белгісін, географиялық көрсеткішті және тауар шығарылған жердің атауын заңсыз пайдалану») көзделген құқық бұзушылықтар бойынша жоспардан тыс тексерулер жүргізу барысында әділет органдарының қызметкерлері кәсіпкерлік субъектілері тарапынан тексеруді жүргізуге кедергі келтіру фактілеріне жиі тап болады.

Қазақстан Республикасы ӘҚБтК-нің 462-бабының 1-бөлігіне («Мемлекеттік инспекциялар мен мемлекеттік бақылау және қадағалау органдарының лауазымды адамдарының қызметтік міндеттерін орындауына кедергі келтіру, қаулыларын, нұсқамаларын және өзге де заңды талаптарын орындамау») сәйкес әділет органдарының лауазымды адамдары шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне қатысты әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамалар жасауға уәкілетті.

Алайда іс жүзінде тексеруге кедергі келтіру фактілері орын алған кезде әділет органдарының қызметкерлері құқық қорғау органдарының қызметкерлерінен көмек көрсетуін сұрауға мәжбүр болады. Сонымен қатар, Қазақстан Республикасы ӘҚБтК-нің 804-бабына («Әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамалар жасауға құқығы бар лауазымды адамдар») сәйкес құқық қорғау органдары қызметкерлерінің өкілеттіктері 462-баптың тек 2-бөлігімен шектелгендіктен, олар көп жағдайда қажетті көмек көрсете алмайды. ӘҚБтК-нің 804-бабында құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне 462-баптың 1-бөлігінде көзделген құқық бұзушылықтар бойынша әрекет етуге, сондай-ақ әділет органдарының тексерулерін жүргізу кезінде жәрдем көрсетуге қатысты өкілеттіктер көзделмеген.

Ұсынылады:

Осыған байланысты Қазақстан Республикасы ӘҚБтК-нің 804-бабына өзгерістер енгізіп, құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне ӘҚБтК-нің 462-бабының 1-бөлігі бойынша өкілеттіктер беруді ұсынамыз. Бұл әділет органдарының қызметкерлеріне Қазақстан Республикасының «Тауар таңбалары, қызмет көрсету таңбалары, географиялық көрсеткіштер және тауар шығарылған жерлердің атаулары туралы» Заңының талаптарының сақталуына қатысты жоспардан тыс тексерулерді жүргізу кезінде тиімді көмек көрсетуге, сондай-ақ лауазымды адамдардың заңды қызметіне кедергі келтіру фактілерінің жолын кесу тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

2) ҚР Кәсіпкерлік Кодексінің 147-бабы 2-тармағы сай бақылау және қадағалау субъектісіне (заңды тұлғаның басшысына не оның уәкілетті адамына, жеке тұлғаға) тексеруді немесе бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен қадағалауды тағайындау туралы актіні табыс ету, сондай-ақ бақылау және қадағалау субъектісін тексеруге және бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен қадағалауға жататын талаптардың тармақтары көрсетілген тексеру парағымен таныстыру күні тексеруді немесе бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен қадағалауды жүргізудің басталуы деп есептеледі. Тексеру субъектілерінің басшылары тексеру парағымен танысудан бас тартуға себеп іздеуіне байланысты бөлім қызметкерлерімен тексерісті уақтылы өткізуге кедергілер кездеседі. Осы жағдай тексеріс өткізуге кедергі келтіріп және тексеріс мерзімінің (тексеріс өткізу 5-10 күн) бұзылуына әкеліп соқтыруы мүмкін.

Ұсынылады:

Заңнаманы дұрыс және біркелкі қолдану мақсатында ҚР Кәсіпкерлік кодексінің 147-бабының 2-тармағы «бақылау және қадағалау субъектісіне (заңды тұлғаның басшысына не оның уәкілетті адамына, жеке тұлғаға) тексеруді немесе бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен қадағалауды тағайындау туралы актіні табыс ету, сондай-ақ бақылау және қадағалау субъектісін тексеруге және бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен қадағалауға жататын талаптардың тармақтары көрсетілген тексеру парағымен таныстыру күні тексеруді немесе бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен тексеру жүргізудің басталуы деп есептеледі» деп көрсетілген. Осы баптың нормасына келесі мазмұнда жаңа редакцияда жазуды ұсынамыз: «Бақылау және қадағалау субъектісіне (заңды тұлғаның басшысына не оның уәкілетті адамына, жеке тұлғаға немесе заңды тұлғаның, жеке кәсіпкердің қызметкеріне) тексеруді немесе бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен қадағалауды тағайындау туралы актіні табыс ету немесе электрондық пошта мекен-жайы немесе ұялы байланыстың абоненттік нөмірі бойынша хабарлама жіберу арқылы, сондай-ақ хабарлаудың немесе шақырудың тіркелуін қамтамасыз ететін өзге де электрондық байланыс құралдары пайдаланыла отырып хабарлануы, сондай-ақ бақылау және қадағалау субъектісін тексеруге және бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен қадағалауға жататын талаптардың тармақтары көрсетілген тексеру парағымен таныстыру күні тексеруді немесе бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау мен тексеру жүргізудің басталуы деп есептеледі».

3) Тексеріс барысында өтініш берушінің тауарларымен араласу деңгейіне ұқсас тауарлар анықталады ал, департамент қызметкерлері бұл өнімді алып қоюы немесе тыйым салуы қажет. Кейін әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттама толтырылып, іс сотқа қарауға жолданады. Жекелеген жағдайларда ҚР ӘҚБтК-нің 772-бабына жүргізуінде әкімшілік құқық бұзушылық туралы ісіті қарайтын судья, орган (лауазымды адам) сараптаманы тағайындай отырып, департамент қызметкерлерінен тауарларымен араласу деңгейіне ұқсас тауарларға сараптама жүргізуді талап етеді. Әділет оргындарының микро кәсіпкерлерге 5 күн, шағын, орта және ірі кәсіпкерлік субъектілерінің қызметіне 10 күн ішінде тексерулер жүргізуге құқылы. Тексеру тиісінше осындай мерзімге ұзартылады. Осы қысқа мерзімде тексеру мерзімі аяқталғанға дейін сараптамалық қортынды алу ықтималдығы өте төмен, Ал ҚР Кәсіпкерлік кодексінде тексеруді тоқтата тұру нормалары реттелмеген.

Аталғандардың негізінде арызға сәйкес жоспардан тыс тексеру кезінде сараптамалық қортынды алу уақытында тексеруді тоқтата тұру қажет деп есептейміз.

Ұсынылады:

ҚР Кәсіпкерлік кодексінің 146-бабына жоспардан тыс тексеріс жүргізу кезінде (сараптама қортындысы қажет болған жағдайда) сараптама қортындысы әзір болғанда дейін тексеруді тоқтата тұру нормасын енгізуді ұсынамыз.

II. ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ-БАСҚАРУШЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНЕН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІН АНЫҚТАУ

2.1 Персоналды басқару, оның ішінде кадрлардың ауысуы.

2026 жылдың 30 маусым бойынша БҚО Әділет департаментінің штат саны-43 қызметкерді құрайды (2025 жылы-43 қызметкер), нақты саны-40, бос жұмыс орындар-3.

Жағымсыз себептермен босатылғандар-0;

Жұмыстан босатылған мемлекеттік қызметшілер-11;

Басқа мемлекеттік органдарға -7;

Өз еркімен-2;

Негізгі қызметкер бала күтімі демалысынан шығуына және өз қызметіне кірісуіне байланысты - 2

Өз кезегінде, қызметкерлер арасында мемлекеттік қызметтің рөлі жөнінде түсіндірме жұмыстары жүргізіліп тұрады.

Департаменттің тәртіптік комиссиясы мен конкурстық комиссиясы тиісті түрде бекітілген. Комиссия мүшелері департамент басшысы бұйрығымен бекітіледі және оның құрамы қажеттілік туындаған (еңбек демалысында, еңбекке жарамсыздық парағында болғанда т.б) кезде өзгертіледі.

Аталған мерзім ішінде мемлекеттік әкімшілік лауазымдарына орналасуына 11 конкурстар жарияланған. Конкурстық іріктеу толықтай e-Quzmet порталы арқылы онлайн форматта өткізіледі. Іріктеудің ашықтығын қамтамасыз ету үшін прокторинг жүйесі қолданылады.

Талдау мерзімінде 12 мемлекеттік қызметшілердің біліктілігін арттыру курсынан, 0-қайта даярлау курсынан өтті.

Талданып отырған мерзім ішінде БҚО Әділет департаментінің мемлекеттік қызметшілеріне қызметтік міндеттерін тиісінше орындамағаны, қызметтік және еңбек тәртібін бұзғаны үшін, салынған барлық тәртіптік жазалар-4, соның ішінде ескерту-4, сөгіс-0, қатаң сөгіс-0 қызметке толық сәйкес еместігі туралы-0, мемлекеттік лауазымын төмендету-0.

Әдеп нормаларын бұзған мемлекеттік қызметкерлер болған жоқ.

Талдау тәртіптік істер бойынша, БҚО Әділет департаментінің қызметкерлері негізінен өз міндеттерін тиісінше орындамағаны үшін жауапкершілікке тартылғанын көрсетеді.

Тәртіптік жазаны мерзімінен бұрын алып тастау қызметкердің тікелей басшысының ұсынысы бойынша ғана қаралады.

Мемлекеттік қызметшілерге тәртіптік жаза қолдану қағидаларының 82,84 тармақтарына сәйкес, тәртіптік жазаны мерзімінен бұрын алып тастау жүзеге асырылады, сонымен бірге қызметкерлер өздерінің қызметтік міндеттерін адал орындауы, жаңа тәртіп бұзушылықтардың болмауы жұмыстағы басқада жетістіктері ескеріледі. Жазаны мерзімінен бұрын алып тастау туралы ұсыныс Әділет департаментінің тәртіптік комиссиясының отырысында қаралады.

Сондай-ақ, мемлекеттік қызметшілердің жеке істерін зерделеуде Департаментте мемлекеттік қызметшінің өзінің жақын туыстарымен, жекжаттарымен қызмет атқару фактілері болған жоқ.

Қызметкерлер арасындағы ақшалай сыйақының бөлінуіне талдау жүргізілді.

Зерттеу қызметкерлерге сыйлықақыларды, тәуелсіз құрылымдық бөлімшелер басшыларының және басшылардың орынбасарлары немесе мемлекеттік органдар басшыларының ұсыныстары арқылы жүзеге асырылатынын көрсетті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 29 тамыз № 1127 «Мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен Қазақстан Республикасы органдарының қызметкерлеріне сыйлықақы беру, материалдық көмек көрсету және лауазымдық жалақыларына үстемеақылар белгілеу, сондай-ақ мемлекеттік әкімшілік қызметшілерге бонустар төлеу қағидаларын бекіту туралы» қаулысына сәйкес жүргізіледі.

Қызметкерлерді сыйақы беру бұйрықтарымен таныстыру «Е-қызмет» жүйесі арқылы жүзеге асырылады.

Барлық бұйрықтар «Е-қызмет» жүйесі арқылы жасалады.

Бұл бағыттардағы жұмыс тиісті деңгейде ұйымдастырылған, Департамент басшылығының және бөлім басшыларының тарапынан тиісті бақылау қамтамасыз етілген.

Барлық мемлекеттік қызметшілер жұбайларымен (зайыбы) 2024 жылға салық декларациясын уақытылы тапсырған. 2025 жылға тапсыру мерзімі аяқталмағандықтан мемлекеттік және штаттан тыс қызметкерлерінің және олардың жұбайының (зайыбының) мемлекеттік кірістер органына салық декларациясын тапсыруда.

Мемлекеттік және құқық қорғау органдарының ақпараттық жүйелерінің деректеріне сәйкес мемлекеттік қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағандары үшін жауапкершілікке тартылған қызметкерлер жоқ.

Ұсынылады:

Алға қарай жұмысты жетілдіру үшін Департамент қызметкерлерінің арасында сыбайлас жемқорлық көріністерін болдырмау мақсатында жұмысты күшейту және қатаң бақылауға алу жұмыстарын тұрақты негізде жүргізу.

2.2 Мүдделер қақтығысын реттеу.

Талдау барысында, БҚО Әділет департаменті қызметкерлері арасында мүдделер қақтығысы орын алған жоқ.

2.3 Мемлекеттік қызмет көрсету.

Батыс Қазақстан облысы Әділет департаменті төмендегі мемлекеттік қызметтерді көрсетеді:

1)"Занды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу, олардың филиалдары мен өкілдіктерін есептік тіркеу"

2)"Занды тұлғаларды мемлекеттік қайта тіркеу, олардың филиалдары мен өкілдіктерін есептік қайта тіркеу"

3)"Жеке кәсіпкерлік субъектісіне жатпайтын заңды тұлғаның, сондай-ақ акционерлік қоғамның құрылтай құжаттарына, олардың филиалдары (өкілдіктері) туралы ережелерге енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды мемлекеттік тіркеу"

4)"Занды тұлға қызметінің тоқтатылуын мемлекеттік тіркеу, филиал мен өкілдікті есептік тіркеуден шығару"

5)"Жеке кәсіпкерлік субъектісіне жатпайтын заңды тұлға, сондай-ақ акционерлік қоғам, олардың филиалдары мен өкілдіктері Жарғысының (ережесінің) телнұсқасын беру"

6)"Занды тұлғаларды тіркеу (қайта тіркеу) туралы, олардың филиалдары мен өкілдіктерін есептік тіркеу (қайта тіркеу) туралы анықтама беру"

7)"Қазақстан Республикасының әділет органдарынан және өзге мемлекеттік органдарынан, сондай-ақ нотариустардан шығатын ресми құжаттарға апостиль қою".

8)"Адвокаттық қызметпен айналысу құқығына үміткер тұлғаларға аттестаттау жүргізу".

9)"Нотариаттық қызметпен айналысу құқығына үміткер тұлғаларға аттестаттау жүргізу".

10)"Өндіріп алушылардың арызы бойынша атқарушылық өндірістерді қозғау".

11)"Жеке сот орындаушысы қызметімен айналысуға үміткер адамдарды аттестаттаудан өткізу".

2.4 Рұқсат беру функцияларын орындау.

БҚО Әділет Департаменті рұқсат беру функцияларын жүзеге асырмайды.

2.5 Бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыру.

Осы саланы талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

2.6 Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын басқа мәселелер.

Өтініштерді қарау бойынша

01.07.2025ж. - 30.06.2026ж. жылы аралығында түскен 4085-өтініштер тіркелген олардың 3735-жеке тұлға, 350-заңды тұлға.

Соның ішінде Әділет департаменті басшысының жеке қабылдауында 80 азамат болды. Жүгінген азаматтардың барлығы да сауалдарына дұрыс жауаптарын алып, қойылған мәселелері өз шешімін тапты. Жеке қабылдау бойынша қайталама жүгіну фактілері болған жоқ.

Шағымдар-291 (жеке тұлға-291, заңды тұлға-0). Шағымдардың көпшілігі жеке сот орындаушыларына бағытталған.

Өтініштердің барлығы Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексіне сәйкес жүргізілді. Жеке және заңды тұлғалардың өтініштері белгіленген мерзімде қаралған. Сонымен қатар негізсіз бас тартулар, қайталама түскен, мерзімі бұзылған өтініштер болған жоқ.

Әділет департаментінің ғимаратында азаматтардың арыздары мен шағымдарына арналған жәшік орнатылып, ішкі сенім телефоны 51-50-77 қызмет атқарады. Апта сайын басшылықпен азаматтарды қабылдаулар жүргізіледі.

Қаржы саласы бойынша

Қызметкерлерге еңбек демалысының ақысын, іс сапарлар шығынын уақылы төлемеу, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін тудыруы мүмкін.

Ұсынылады:

1.Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 11 мамырдағы №256 қаулысы «Бюджет қаражаты есебінен қызметтік іссапарларға, оның ішінде шет мемлекеттерге қызметтік іссапарларға арналған шығыстарды өтеу туралы» Қағиданың 5 тармағына сәйкес іссапарға кетер алдында жол жүру ақысын, тұрғын үй-жайды жалдау бойынша шығыстар мен тәулікақысы берілуі тиіс. Алайда егер іссапар іссапар жоспарынан тыс болғанда қаржыландыру жоспарында қарастырылмаса төлеуге тиісті сома болмаған жағдайда сыбайлық жемқорлыққа тәуекелдеріне әкелуі мүмкін. Сондықтан, іссапарға кетер алдында жол жүру ақысын, тұрғын үй-жайды жалдау бойынша шығыстар мен тәулікақысы алдын ала берілуі тиіс. Егер іс сапар жоспардан тыс болған жағдайда, іс сапар шығындарына өзгерістер енгізіп, қызметкерлерге алдын ала ескерту.

2.Қазақстан Республикасының Еңбек кодексінің 92 бабының 4 тармағына сәйкес жыл сайынғы еңбек демалысына ақы төлеу - ол басталғанға дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмей, ал еңбек демалыстар кестесінен тыс берілген жағдайда, ол берілген күннен бастап 3 жұмыс күнінен кешіктірілмей жүргізіледі. Аталған тармақ бойынша қызметкерлер демалыс кестесінен бола тұра еңбек демалысына арызды жай беруіне

байланысты 3 жұмыс күнінен сақталынбаса сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін тудыруы мүмкін. ҚР Еңбек Кодексіне сай еңбек ақы демаысының ақы төлеу талаптарын қатаң сақтау.

Басқа да мәселелер бойынша

Департамент қызметкерлерімен сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оны болдырмау мақсатында мақалалар жарияланады. Аталған мақалалардың басым мәселелерінің бірі – сыбайлас жемқорлықтың әкеп соғатын салдары мен қоғамдық дертке ұшырамаудың тиімді жолдары насихатталады.

Әділет департаменті ғимаратында бейнебақылау камерасы, күзет және өрт хабарлағышымен қамтамасыз етілген, «дабыл түймесі» орнатылған. Департаменттің барлық қызметкерлері ID карточкасы арқылы, қол жетімділікті басқару және басқару жүйесі (СКУД) электрондық есік арқылы өтуде. ID карточкасы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері агенттігі Төрағасының 2020 жылғы 21 сәуірдегі № 69 бұйрығымен бекітілген Сәйкестендіру карталарының сипаттамасына, сәйкес берілген және оларды беру мен пайдалану журнал арқылы жүргізіліп отырады.

Келушілер уақытша және біржолғы рұқсатнамамен жеке куәліктерімен бірге күзетші арқылы ғимаратқа кіреді.

Сонымен қатар, бұқаралық ақпарат құралдарында мемлекеттік қызметшілерге қатысты теріс материалдарға мониторинг жасалып тұрады. Қызметкерлерге қатысты теріс түрдегі жарияланымдар анықталған жоқ.

Жоғарыдағылардың негізінде, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің сипаты орын алмаған деп қорытынды жасалды.

Ұсыныс: Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат аясында ҚР Заңнама талаптарын бұзуды болдырмау бойынша әрі қарай жұмыстарды жалғастыру ұсынылады.

Сыбайлас жемқорлықтың тәуекелдерін болдырмау мақсатында

Мемлекеттік қызметтер көрсететін бөлімдерге:

1. Мемлекеттік қызмет көрсетуге қатысты түскен өтініштерді уақытылы, сапалы қарап, Занда көрсетілген мерзімдерінде жабу;

Барлық бөлімдерге:

1. Қазақстан Республикасының «Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінің», «Кәсіпкерлік кодексінің», Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік қызметі туралы» Заңының, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының, «Әділет органдары туралы» Заңының, «Нотариат туралы» Заңының, «Адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы» Заңының, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 31 қазандағы №703 қаулысымен бекітілген «Мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдарда құжаттама жасау, электрондық құжат айналымы жүйелерін пайдалану қағидаларын бекіту туралы»

- Қағидасының, сонымен қатар Департаменттің регламентінің талаптарын бөлім қызметкерлеріне жетік меңгеруді және бекітілген тәртіптерді қатаң сақтау;
2. Міндетті түрде орындауға келіп түскен жеке және заңды тұлғалардың жолданымдары бойынша ауыртпалықты әкімшілік акт қабылдар кезде Қазақстан Республикасының «Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексіне» сәйкес тыңдау жүргізуді;
 3. Бөлімнен шығысталып шағатын хаттардың сапасына, грамматикалық дұрыстығына және мерзімдерінің бұзылу фактілерінің орын алмауына қатаң бақылау;
 4. Бөлімнің қызметкерлерінің қызмет тәртібін, жұмысқа келіп кету уақтылығын және сырт келбіті мен офистік киім үлгісін күнделікті қадағалау ұсынылады.

Қорытынды:

Жүргізілген ішкі талдау нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің туындауына ықпал ететін жекелеген құқықтық факторлар анықталды. Қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің кейбір нормаларын нақтылау және жетілдіру қажеттілігі байқалды.

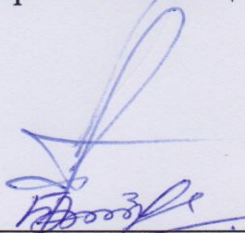
Осыған байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайту, мемлекеттік қызметтің ашықтығы мен тиімділігін арттыру, сондай-ақ құқық қолдану практикасын біріздендіру мақсатында қолданыстағы заңнамаларға және өзгеде нормативтік құқықтық актілерге тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізу мәселесін қарастыру орынды деп есептелді.

Ұсыныс: Уәкілетті мемлекеттік органдарға ішкі талдау барысында анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою мақсатында қолданыстағы заңнаманы және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді жетілдіру бойынша өзгерістер мен толықтыру енгізу жөніндегі ұсыныстар жолдау.

Департамент басшысы

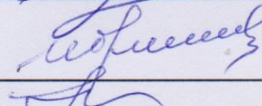
А.Тасыбаева

Жұмыс тобының төрағасы:

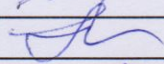

А.Бектибаева

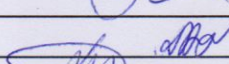
Жұмыс тобының мүшелері:

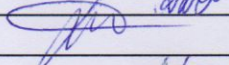
С.Ибрагимова

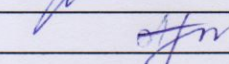
Г.Нуржанова

А.Амангельдина

Д.Сапарова

М.Шакенова

Жұмыс тобының хатшысы:

Н.Басерова